

VARSLINGSRUTINER I FRIVILLIGE LAG OG FORENINGER

#metoo avdekket manglende rutiner for forebygging, varsling og håndtering av seksuell trakassering, overgrep, uønsket adferd og kritikkverdige forhold i ulike deler av norsk samfunnsliv. Dette kortinfo er et hjelpemiddel for lokale lag og foreninger i arbeidet med å skape gode rutiner og å sikre ryddig oppfølging av slike saker.

Innledning

Da #metoo-kampanjen bredte om seg i sosiale medier fra oktober 2017, vokste bevisstheten rundt seksuell trakassering og seksuelle overgrep, både privat, på ulike arbeidsplasser og i organisasjonslivet. Flere grove og mindre grove tilfeller av trakassering fikk plass i norsk offentlighet. Disse sakene avdekket manglende rutiner både for forebygging, varsling og håndtering av seksuell trakassering, overgrep, uønsket adferd og kritikkverdige forhold i ulike deler av norsk samfunnsliv.

Mens arbeidslivet har relativt klare regelverk og ansvarsforhold, er det for frivilligheten en utfordring at organisasjonenes forhold til medlemmer og frivillige er løsere og friere. Hvem har ansvaret for hvem, og hvor lenge? Hvem klager man til om man opplever noe? Hvor går skillet mellom organisasjonsliv og fritid? Og hvordan følger man opp medlemmer og frivillige som kun har vært innom organisasjonen i forbindelse med enkeltaktiviteter?

Regelverket er uklart, og frivilligheten har ingen instans over seg som tilsvarer Arbeidstilsynet, som kan fungere som kompetansebase og passe på at organisasjonene følger opp ansvaret sitt. Erfaringer fra arbeidslivet tilsier også at de med løsere tilknytning til arbeidsplassen, for eksempel deltidsansatte og midlertidig ansatte, er mer utsatt for trakassering og overgrep. Dette er relevant for frivilligheten.

Prosesser i frivilligheten kompliseres av tette personlige bånd og relasjoner, som påvirker både organisasjonskultur og ledelse. Organisasjonenes ledere er ikke nødvendigvis profesjonelle, men heller valgte ledere.

Det er derfor en større risiko for at prosesser blir personavhengige i organisasjoner.

Noen frivillige organisasjoner drives dessuten av og representerer medlemmer og frivillige med særlige behov og sosiale utfordringer. Dette krever særlig aktsomhet i slike saker.

Håndtering og oppfølging varierer fra organisasjon til organisasjon. De fleste legger vekt på at alle varsler skal tas alvorlig og at prosessen må dokumenteres godt. Flere presiserer også taushetsplikt og fortrolighet, og at den som varsler må beskyttes mot gjengjeldelse.

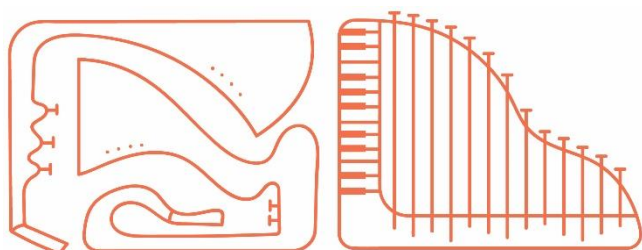
Norsk musikkråd ønsker at tillitsvalgte, instruktører, medlemmer mv melder fra om uetisk adferd i strid med våre verdier, tilfeller som svekker Norsk musikkråds omdømme og/eller er kritikkverdige, og om uønskede og/eller straffbare forhold. I dette kortinfo har vi stilt opp noen huskereglene som er relevante for lokale musikk- og kulturråd.

Vi anbefaler det lokale musikk- og kulturrådet å vedta retningslinjer for behandling av varslingssaker. Norsk musikkråd kan være behjelpelige med det.

Det er styret i det lokale musikk- og kulturrådet som bør håndtere saken. Styret bør peke ut to saksansvarlige fra styret, helst en av hvert kjønn. Vi anbefaler at det gjennomføres separate møter med de involverte og at behovet for å hente inn mer informasjon vurderes før det lages et saksframlegg for styret. Styret bør også vurdere om saken skal meldes inn til regionleddet eller den aktuelle organisasjonens sentralledd. Saker som kan være straffbare skal meldes til politiet.

Hva kan du varsle om?

Varslet må gjelde forhold i Norsk musikkråd sentralt, regionleddene eller eget lokalt råd. Forhold knytta til andre organisasjoner og deres lokallag må varsles direkte til berørt organisasjon.

Eksempler på hva det kan varsles om er:

- Brudd på alminnelig lovgivning
- Mobbing, trakassering og diskriminering
- Økonomiske misligheter, herunder korrupsjon
- Personvern og informasjonssikkerhet
- Forhold som utgjør en fare for personers liv og helse
- Rusmisbruk
- Andre kritikkverdige forhold

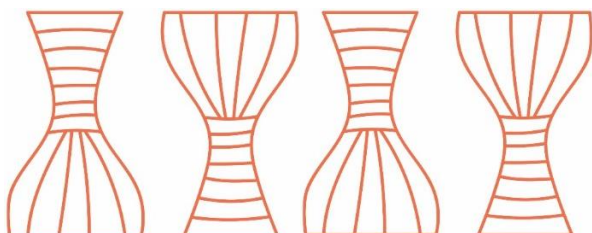
Hva bør et varsel inneholde?

Et varsel bør inneholde ditt fulle navn, med mindre du velger å være anonym. Du bør beskrive grunnlaget for din observasjon eller bekymring. Dette kan være hva du har sett, opplevd eller observert. Vær så konkret som mulig i din beskrivelse og angi tid og sted dersom du har dette. Gi gjerne også informasjon om tidligere saker du kjenner til som kan ha betydning for varslingen, og hvem som for øvrig er kjent med forholdet det varsles om.

Hvordan og til hvem varsler jeg?

Som varsler kan du velge å være anonym, men det vil gjøre undersøkelsen og utredningen av varselet enklere hvis du oppgir navn og kontaktinformasjon. Alle varsler skal uansett behandles fortrolig.

Vi anbefaler at det varsles til nærmeste leder. I praksis betyr det styreleder i det lokale rådet. Om det er styreleder det varsles på, varsles det til fylkesmusikkrådet. Er du usikker, ta kontakt med GDPR-ansvarlig i Norsk musikkråd, Christin Sund (christin.sund@musikk.no).

Hvordan håndteres varsler?

Disse grunnleggende prinsippene skal legges til grunn ved håndtering av et varsel:

- Den som varsler skal beskyttes mot gjengjeldelse
- Alle varsler skal tas alvorlig
- Mottaker av et varsel skal alltid sørge for en forsvarlig behandling av saken
- Varslingssaker skal behandles fortrolig. Fortrolighet innebærer i denne sammenheng at identiteten til varsler og den/de det ev. er varslet om, ikke skal gjøres kjent for flere enn det som er nødvendig for den videre behandling av saken
- Den som har varslet skal få bekreftelse på at et varsel er mottatt, og få informasjon om utfallet av saken, med mindre varsler er anonym

Mottaker av varselet skal foreta nødvendige undersøkelser av varselet snarest mulig, og iverksette egnede tiltak på grunnlag av resultatet av sine undersøkelser. Det må vurderes konkret i hvert enkelt tilfelle hvem som skal involveres i den videre behandlingen i saken. Varsler skal gis mulighet til å legge fremme sitt syn på saken, og skal gis mulighet til å la seg bistå av en tillitsperson.

Politiattest

Alle som arbeider med barn og unge under 16 år skal fremlegge politiattest. Vi anbefaler at det lokale rådet utarbeider rutiner for dette. Norsk musikkråd bistår gjerne i arbeidet.

Les mer her: www.musikk.no/nmr/om-oss/medlemsorganisasjoner/ressurser-for-medlemmer

Aktuelle lenker:

- www.frivillighetnorge.no
- www.lnu.no
- www.idrettsforbundet.no
- <https://balansekunstprosjektet.no>

HJELPERESSURSER I LOKALT ARBEID

Frivillighet Norge har utviklet en omfattende veileder for påvirkning av lokal frivillighetspolitikk. Målet med veilederen er å inspirere lag og foreninger til å gå i dialog med kommunen, og å vise hvilke gevinster en slik dialog kan gi. Bruk også denne i arbeidet med å få kommunen din til å legge til rette for en enklere og bedre hverdag for det lokale kulturlivet. Hele veilederen «Hvordan kan jeg påvirke frivillighetspolitikken i min kommune?» kan lastes ned gratis fra ned fra www.frivillighetnorge.no

Norsk kulturforum (NOKU) har utarbeidet nyttige temahefter som bl.a. omtaler Kulturloven og Plan- og bygningsloven, se www.noku.no

MUSIKK- OG KULTURRÅDET et redskap for økt innflytelse og bedre aktiviteter

På www.musikk.no finnes inngang til Norsk Musikkråd, Musikkens studieforbund, våre hhv 40 og 34 medlemsorganisasjoner, alle regionleddene og mange lokale råd.

De nasjonale medlemsorganisasjonene

www.musikk.no/engasjer-deg

Regionleddene

- Østfold musikkråd www.musikk.no/ostfold
- Akershus musikkråd www.musikk.no/akershus
- Oslo musikkråd www.musikk.no/oslo
- Innlandet musikkråd www.musikk.no/innlandet
- Buskerud musikkråd www.musikk.no/buskerud
- Vestfold og Telemark kulturnettverk www.musikk.no/vestfoldogtelemark
- Agder musikkråd www.musikk.no/agder
- Rogaland musikkråd www.musikk.no/rogaland
- Vestland musikkråd www.musikk.no/vestland
- Møre og Romsdal musikkråd www.musikk.no/moreogromsdal
- Trøndelag musikkråd www.musikk.no/trondelag
- Nordland musikkråd www.musikk.no/nordland
- Troms musikkråd www.musikk.no/troms
- Finnmark musikkråd www.musikk.no/finnmark

De lokale musikk- og kulturrådene temasider

www.musikk.no/lokale-musikkraad